

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ബാലകാണ്ഡേ

॥ ത്രിസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ത്രിസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ||

ശ്രീരാമാദിനാം ചതുർണാം ഭ്രാതൃണാം വിവാഹഃ

യസ്മിൻസു ദിവസേ രാജാ
ചക്രേ ഗോദാനമുത്തമം |
തസ്മിൻസു ദിവസേ വീരോ
യുധാജിത് സമുപേയിവാൻ || 1.73.1 ||

പുത്രഃ കേകയരാജസ്യ
സാക്ഷാദ്ഭരതമാതുലഃ |
ദൃഷ്ട്വാ പുഷ്ട്വാ ച കുശലം
രാജാനമിദമബ്രവീത് || 1.73.2 ||

കേകയാധിപതി രാജാ
സ്നേഹാത് കുശലമബ്രവീത് |
യേഷാം കുശലകാമോസി
തേഷാം സമ്പ്രത്യനാമയം || 1.73.3 ||

സ്വസ്ത്രീയം മമ രാജേന്ദ്ര
ദ്രഷ്ടുകാമോ മഹീപതിഃ |
തദർഥമുപയാത്ത്വഹ -
മയോധ്യാം രഘുനന്ദന || 1.73.4 ||

ശ്രുത്യാ ത്വഹമയോധ്യായാം
 വിവാഹാർഥം തവാത്മജാൻ |
 മിഥിലാമുപയാതാംസ്തു
 ത്വയാ സഹ മഹീപതേ || 1.73.5 ||

ത്വരയാഭ്യുപയാത്വോഹം
 ഭൃഷ്ടുകാമഃ സ്വസുഃ സുതം |
 അഥ രാജാ ദശരഥഃ
 പ്രിയാതിഥിമുപസ്ഥിതം || 1.73.6 ||

ദൃഷ്ട്വാ പരമസത്കാരൈഃ
 പുജനാർഹമപൂജയത് |
 തതസ്താമുഷിതോ രാത്രിം
 സഹ പുത്രൈർമഹാത്മഭിഃ || 1.73.7 ||

പ്രഭാതേ പുനരുത്ഥായ
 കൃത്യാ കർമാണി തത്ത്വവിത് |
 ഋഷീംസ്തദാ പുരസ്കൃത്യ
 യജ്ഞൈവാഽമുപാഗമത് || 1.73.8 ||

യുക്തേ മുഹൂർത്തേ വിജയേ
 സർവാദരണഭൃഷിതൈഃ |
 ഭ്രാത്യഭിഃ സഹിതോ രാമഃ
 കൃതകൗതുകമംഗലഃ || 1.73.9 ||

വസിഷ്ഠം പുരതഃ കൃത്യാ
 മഹർഷീനപരാമ്പി |
 വസിഷ്ഠോ ദഗവാനേത്യ
 വൈദേഹമിദമബ്രവീത് || 1.73.10 ||

രാജാ ദശരഥോ രാജൻ
 കൃതകൗതുകമംഗലൈഃ |
 പുത്രൈർനരവരശ്രേഷ്ഠോ
 ദാതാരമദികാക്ഷതേ || 1.73.11 ||

ദാത്യപ്രതിഗ്രഹീത്യഭ്യാം
 സർവാർമാഃ സംഭവന്തി ഹി |
 സ്വധർമ്മം പ്രതിപദ്യന്വ
 കൃത്യാ വൈവാഹ്യമുത്തമം || 1.73.12 ||

ഇത്യുക്തഃ പരമോദാരോ
 വസിഷ്ഠേന മഹാത്മനാ |
 പ്രത്യുവാച മഹാതേജാ
 വാക്യം പരമധർമ്മവിത് || 1.73.13 ||

കഃ സ്ഥിതഃ പ്രതിഹാരോ മേ
 കന്യാജ്ഞാമസമ്പ്രതീക്ഷതേ |
 സ്വഗൃഹേ കോ വിചാരോസ്തി
 യഥാ രാജ്യമിദം തവ || 1.73.14 ||

കൃതകൗതുകസർവസ്യാ
 വേദിമൂലമുപാഗതാഃ |
 മമ കന്യാ മൂനിശ്രേഷ്ഠ
 ദീപ്താ വഹ്നേരിവാർചിഷഃ || 1.73.15 ||

സദ്വ്യാഹം ത്വത്പ്രതീക്ഷ്യാസ്തി
 വേദ്യാമസ്യാം പ്രതിഷ്ഠിതഃ |
 അവിപ്ലവം ക്രിയതാം സർവം
 കിമർഥം ഹി വിലംബ്യതേ || 1.73.16 ||

തദ് വാക്യം ജനകേനോക്തം
 ശ്രുത്യാ ദശരഥസ്കദാ |
 പ്രവേശയാമാസ സുതാൻ
 സർവാനൃഷിഗണാനപി || 1.73.17 ||

തതോ രാജാ വിദേഹാനാം
 വസിഷ്ഠമിദമബ്രവീത് |
 കാരയന്യ ഋഷേ സർവാ -
 മൃഷിഭിഃ സഹ ധാർമിക || 1.73.18 ||

രാമസ്യ ലോകരാമസ്യ
 ക്രിയാം വൈവാഹികീം പ്രഭോ |
 തഥേത്യുക്ത്യാ തു ജനകം
 വസിഷ്ഠോ ഭഗവാനൃഷിഃ || 1.73.19 ||

വിശ്വാമിത്രം പുരസ്കൃത്യ
 ശതാനന്ദം ച ധാർമികം |
 പ്രപാമധ്യേ തു വിധിവദ്
 വേദിം കൃത്യാ മഹാതപാഃ || 1.73.20 ||

അലഞ്ചകാര താം വേദിം
 ഗന്ധപുഷ്പൈഃ സമന്തതഃ |
 സുവർണ്ണപാലികാഭിശ്ച
 ചിത്രകുന്ദൈശ്ച സാക്ഷുരൈഃ || 1.73.21 ||

അങ്കുരാവൈദ്യഃ ശരാവൈശ്ച
 ധൂപപാത്രൈഃ സധൂപകൈഃ |
 ശംഖപാത്രൈഃ സ്രുവൈഃ സ്രഗ്ഭിഃ
 പാത്രൈരർഘ്യാദിപൂജിതൈഃ || 1.73.22 ||

ലാജപൂർണൈശ്ച പാത്രിഭി -
 രക്ഷതൈരപി സംസ്കൃതൈഃ |
 ദർഭൈഃ സമൈഃ സമാസ്തീര്യ
 വിധിവൻമന്ത്രപൂർവകം || 1.73.23 ||

അഗ്നിമാധായ തം വേദ്യാം
 വിധിമന്ത്രപുരസ്ത്യതം |
 ജുഹാവാനൗ മഹാതേജാ
 വസിഷ്ടോ മുനിപുംഗവഃ || 1.73.24 ||

തതഃ സീതാം സമാനീയ
 സർവാഭരണഭൂഷിതാം |
 സമക്ഷമഗ്നേഃ സംസ്ഥാപ്യ
 രാഘവാഭിമുഖേ തദാ || 1.73.25 ||

അബ്രവീജ്ജനകോ രാജാ
 കൗസൽയാനന്ദവർധനം |
 ഇയം സീതാ മമ സുതാ
 സഹധർമചരീ തവ || 1.73.26 ||

പ്രതീച്ഛ ചൈനാം ഭദ്രം തേ
 പാണിം ഗൃഹ്ണീഷ്യ പാണിനാ |
 പതിവ്രതാ മഹാഭാഗാ
 ഛായേവാനുഗതാ സദാ || 1.73.27 ||

ഇത്യുക്ത്യാ പ്രാക്ഷിപദ് രാജാ
 മന്ത്രപൂതം ജലം തദാ |
 സാധുസാധിതി ദേവാനാ -
 മുഷിണാം വദതാം തദാ || 1.73.28 ||

ദേവദുന്ദുഭിനിർഘോഷഃ
 പുഷ്പവർഷോ മഹാനഭൂത് |
 ഏവം ദത്തയാ സുതാം സീതാം
 മന്ത്രോദകപുരസ്തുതാം || 1.73.29 ||

അബ്രവീജ്ജനകോ രാജാ
 ഹർഷേണാഭിപരിപ്ലുതഃ |
 ലക്ഷ്മണാഗച്ഛ ഭദ്രം തേ
 ഉൗർമിലാമുദ്യതാം മയാ || 1.73.30 ||

പ്രതീച്ഛ പാണിം ഗൃഹ്ണീഷ്യ
 മാ ഭൂത് കാലസ്യ പര്യയഃ |
 തമേവമുക്ത്യാ ജനകോ
 ഭരതം ചാഭ്യഭാഷത || 1.73.31 ||

ഗൃഹാണ പാണിം മാണ്ഡവ്യാഃ
 പാണിനാ രഘുനന്ദന |
 ശത്രുഘ്നം ചാപി ധർമാത്മാ
 അബ്രവീൻമിഥിലേശ്വരഃ || 1.73.32 ||

ശ്രുതകീർതേർമഹാബാഹോ
 പാണിം ഗൃഹ്ണീഷ്യ പാണിനാ |
 സർവേ ഭവന്തഃ സൗമ്യാശ്ച
 സർവേ സുചരിതവ്രതാഃ || 1.73.33 ||

പത്നീഭിഃ സന്തു കാകുത്സ്മാ
 മാ ഭൂത് കാലസ്യ പര്യയഃ |
 ജനകസ്യ വചഃ ശ്രുത്യാ
 പാണീൻ പാണിഭിരസ്തുശൻ || 1.73.34 ||

ചത്യാരന്യേ ചതസൃണാം
 വസിഷ്ടസ്യ മതേ സ്ഥിതാഃ |
 അഗ്നിം പ്രദക്ഷിണം കൃത്യാ
 വേദി രാജാനമേവ ച || 1.73.35 ||

ഋഷീംശ്ചാപി മഹാത്മാനഃ
 സഹഭാർയാ രഘുദ്വഹാഃ |
 യഥോക്തേന തതശ്ചക്രൂ -
 ര്വിവാഹം വിധിപൂർവകം || 1.73.36 ||

പുഷ്പവൃഷ്ടീർമഹത്യാസീ -
 ദന്തരിക്ഷാത് സുഭാസ്വരാ |
 ദിവ്യദുന്ദുഭിനിർഘോഷൈ -
 ര്ഗീതവാദിത്രനിഃസ്വനൈഃ || 1.73.37 ||

നന്യതുശ്ചാപ്തരഃസംഘാ
 ഗന്ധർവാശ്ച ജഗുഃ കലം |
 വിവാഹേ രഘുമുഖ്യാനാം
 തദദ്ഭുതമദ്ഭുശ്യാത || 1.73.38 ||

ഈദ്യശേ വർതമാനേ തു
 തൂർയോദ്ഘൃഷ്ടനിനാദിതേ |
 ത്രിരഗ്നിം തേ പരിക്രമ്യ
 ഊഹൂർഭാർയാ മഹൗജസഃ || 1.73.39 ||

അഥോപകാർയം ജഗ്മുസ്തേ സഭാർയാ രഘുനന്ദനാഃ |
 രാജാപ്യനുയയൗ പശ്യൻ സർഷിസംഘഃ സബാന്ധവഃ || 1.73.40 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 ബാലകാണ്ഡേ ത്രിസപ്തതിതമഃ സർഗഃ ||